

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

ЛІТЕРАТУРА

1. Безугла, Р. (2000). Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина XX століття): дис. ... канд. Мистецтвознавства: 17.00.01. Київ, 2004. 3-8 с. Берегова О. Тенденції постмодернізму в камерних творах українських композиторів 80–90-х років XX сторіччя: дис. ... канд. Мистецтвознавства: 17.00.03. Київ.
2. Берегова, О. (2000). Тенденції постмодернізму в камерних творах українських композиторів 80–90-х років XX сторіччя: дис. ... канд. Мистецтвознавства: 17.00.03. Київ.
3. Кияновська, Л. (2000). Українська музична культура: навчальний посібник. Тернопіль: Астон.
4. Козаренко, О. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку: автореф. дис. докт. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2001 р.
5. Кужелев, Д. (2023). Баянна творчість українських композиторів другої половини XX – початку XXI століття: монографія. Львів: СПОЛОМ.
6. Гонченко, Т., Рунчак, В. (2021). Митець має бути опозиційним. URL: <https://day.kyiv.ua/article/kultura/volodymyr-runchak-mytets-maye-buty-opozytsiynym>

Олег ЧЕПКАНИЧ,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

СЕМАНТИЧНА МОЗАІКА ОПЕРНИХ ОБРАЗІВ У ТВОРЧОСТІ ДЖ. ВЕРДІ

У статті висвітлено семантичні аспекти оперного доробку Джузеппе Верді, що займає центральне місце в європейській музичній культурі XIX століття. Стверджується, що такі твори композитора, як «Травіата», «Аїда», «Ріголетто» та «Набукко», стали віхами в історії оперного мистецтва завдяки поєднанню виразної мелодійності, глибокого психологізму та соціальної актуальності. Показано, що семантична мозаїка оперних образів Верді — це складний механізм, який поєднує музику, текст, сценічну драматургію та історичний контекст. Дослідження цієї мозаїки дозволяє не лише зрозуміти творчий метод композитора, а й виявити універсальні принципи побудови музично-драматичних творів.

Ключові слова: опера, Джузеппе Верді, семантика, музичні образи, лейтмотиви, драматургія.

THE SEMANTIC MOSAIC OF OPERA IMAGES IN THE J. VERDI'S WORKS

The article highlights the semantic aspects of Giuseppe Verdi's operas, which takes a central place in European musical culture of the 19th century. It is argued that such works of the composer as 'La Traviata', 'Aida', "Rigoletto" and 'Nabucco' became milestones in the history of opera art due to the combination of expressive melody, deep psychology and social relevance. It is shown that the semantic mosaic of Verdi's operatic images is a complex mechanism that combines music, text, stage drama and historical context. The study of this mosaic allows us not only to understand the composer's creative method, but also to reveal the universal principles of constructing musical and dramatic works.

Key words: opera, Giuseppe Verdi, semantics, musical images, leitmotifs, dramaturgy

Музичні лейтмотиви як основа семантики образів. Однією з найважливіших складових стилю Верді є використання лейтмотивів — коротких музичних фраз, пов'язаних із конкретними персонажами, емоціями чи ідеями. Наприклад:

- У «Травіаті» лейтмотив Віолетти супроводжує її внутрішній конфлікт між коханням до Альфреда та почуттям провини перед суспільством.
- У «Аїді» лейтмотив жерців контрастує з мелодіями головної героїні, підкреслюючи конфлікт між особистим щастям і обов'язком.
- У «Отелло» лейтмотив ревності стає музичним символом загибелі головного героя.

Наведені приклади показують, яким чином Верді використовував лейтмотиви для створення багаторівневих образів, які розкриваються протягом усієї опери (Parker, 2007).

Драматургія тексту та музики. Верді був майстром поєднання музики та лібрето. Його співпраця з такими лібретистами, як Франческо Марія П'яве та Арріґо Бойто, дозволила створити артефакти, де кожне слово і кожна нота несуть глибокий сенс. Наприклад:

- У «Ріґолетто» дуєт Джильди та герцога («È il sol dell'anima») передає ілюзію кохання, яка руйнується під час розвитку сюжету.
- У «Набукко» хор євреїв («Va, pensiero») стає не лише музичним фрагментом, а й політичним символом боротьби за свободу.

Наголосимо, що драматургія Верді будується на контрастах: любов і зрада, життя і смерть, особисте і суспільне. Ці протиставлення роблять його опери наповненими динамікою та емоційною напругою (Budden, 1992; Rosselli, 2000).

Історичний та соціальний контекст. Творчість Верді тісно пов'язана з епохою Рісорджименто — періодом об'єднання Італії. Багато його опер містять приховані політичні підтексти:

- «Набукко» інтерпретувався сучасниками як заклик до звільнення Італії від іноземного панування.

- «Бал-маскарад» через цензуру підпав вимушеній зміні сюжету, але зберіг критику соціальної нерівності.

Знаменно, що Верді вплинув на розвиток опери як жанру, підготувавши ґрунт для веристів (наприклад, Пуччіні) та навіть композиторів ХХ століття (Taruskin, 2010).

Методи дослідження семантики образів. Для семантичного аналізу опер Верді доречно застосовувати такі методи:

- музикознавчий аналіз щодо вивчення гармонії, мелодії, ритму та їхньої ролі у створенні образів;
- літературознавчий аналіз щодо інтерпретації лібрето та його зв'язку з музикою;
- історико-культурний аналіз щодо дослідження впливу епохи на творчість композитора.

Символіка та архетипи в оперних образах Верді. Окрім лейтмотивів і драматургічної майстерності Верді, важливу роль у семантичній структурі його опер відіграє використання символів і архетипів. Композитор створював не просто персонажі, а універсальні типажі, які втілюють глибинні ідеї, притаманні європейській культурній традиції.

- У «Аїді» головна героїня втілює архетип жінки-жертви, чия любов зіштовхується з жертовністю, вірністю і смертю. Її образ несе символічне навантаження: Аїда — уособлення особистої гідності, що стоїть вище за політичні та національні конфлікти.

- У «Травіаті» Віолетта є архетипом грішниці, яка через страждання та самопожертву досягає морального очищення, що перегукується з біблійними мотивами каяття та прощення.

- У «Набукко» образ царя Навуходоносора проходить шлях трансформації від тирана до покайної людини, що має паралелі з архетипом падіння і відродження.

Такі архетипи дозволяють слухачам сприймати опери Верді на глибшому, символічному рівні, надаючи його творчості універсального змісту, що виходить за межі конкретного історичного періоду.

Висновок

Семантична мозаїка оперних образів Дж. Верді є багатошаровою структурою, що поєднує музику, текст, сценічну дію, історичні обставини, а також архетипічні символи. Композитор розробив унікальну модель музично-драматичного мислення, в якій кожен елемент служить вираженню глибоких ідей та почуттів.

Здатність композитора створювати емоційно насичені й водночас філософськи глибокі образи забезпечила тривалу актуальність його творів. Дослідження семантики опер Верді не лише сприяє глибшому розумінню конкретних творів, а й дає змогу простежити загальні закономірності оперної культури ХІХ століття, її зв'язок із суспільними, моральними та культурними зрушеннями епохи.

Твори Дж. Верді залишаються джерелом натхнення для музикознавців, композиторів та виконавців, а також об'єктом пильного інтересу з боку гуманітарних наук, зокрема культурології, філософії та історії мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Budden, J. (1992) *The Operas of Verdi*. Oxford University Press.
2. Parker, R. (2007) *Verdi and His Operas*. Cambridge University Press.
3. Taruskin, R. (2010) *Music in the Nineteenth Century*. Oxford University Press.
4. Rosselli, J. (2000). *The Life of Verdi*. Cambridge University Press.
5. Gossett, P. (2006) *Divas and Scholars: Performing Italian Opera*. University of Chicago Press.

Іван ЧЕБАН,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Науковий керівник: кандидат
мистецтвознавства, викладач
В. П. Клещук

ІДЕЯ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ ТА ЧИННИКИ ЇЇ ВИНИКНЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ

Ідея в хореографічному мистецтві є центральним елементом, що визначає зміст і форму танцювальної композиції. Вона не лише надає твору емоційного та концептуального навантаження, але й відображає культурні, соціальні та особистісні чинники, які впливають на її виникнення й формування. У цьому контексті важливо розглянути, як різноманітні фактори взаємодіють, створюючи унікальні хореографічні твори. Також вона в хореографічному мистецтві може бути визначена як концептуальний зміст, що лежить в основі танцювальної роботи. Вона може бути виражена через рухи, образи, емоції та взаємодію між танцюристами, створюючи цілісний художній образ. Ідея є основою, на якій будується вся композиція, забезпечуючи її логіку і зв'язність.

Культури також мають величезний вплив на хореографічні ідеї. Хореографи можуть черпати натхнення з традиційних танців, звичаїв та ритуалів, адаптуючи їх до сучасних умов. Це взаємодія між традицією і сучасністю дозволяє створювати інноваційні роботи, які зберігають елементи культури, але при цьому є актуальними для сучасного суспільства.

Мілодська Д.	
Імагінація в музичному виконавстві: феномен сценічного образу.....	101
Дорош М., Кьон Н.	
Специфіка художньо-комунікативної діяльності хорового диригента.....	103
Цзі Мінці	
Драматургія та виконавська специфіка жіночих вокальних партій в операх В. А. Моцарта.....	107
Лапіна В., Ключова С.	
Вокальні цикли українських композиторів.....	110
Батюк Н., Ян Кунь	
Символічна образність пісенного фольклору як чинник активізації інтерпретаційних умінь вокаліста.....	114
Ісов Р.	
Жанрове розмаїття та стилістичні особливості баянної музики в мистецтві України.....	118
Чепканич Олег	
Семантична мозаїка оперних образів у творчості Дж. Верді.....	120
Чебан І.	
Ідея в хореографічному мистецтві та чинники її виникнення та формування.....	123
Ткаченко П.	
Формування виконавської культури баяніста в контексті національних традицій та сучасних художніх тенденцій.....	125
Москаленко Р., Клещуков В.	
Синтез інноваційних технологій та руху як основа нової естетики сценічної комунікації.....	129
Кожем'яка І.	
Музичний чинник як акустична основа передачі сенсу хореографічного задуму.....	133
Батюк Н., Ван Цзижуй	
Роль вокально-виконавської майстерності у подоланні сценічних бар'єрів майбутніх співаків.....	137
Лу Цзяї, Ашихміна Н.	
Виконавська майстерність вокаліста як прояв творчої індивідуальності.....	141
Руденко А.	
Індивідуальність балетмейстера у процесі формування художнього образу хореографічного твору.....	142